

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Науково-педагогічний вісник

Формування правових
цінностей майбутніх юристів

Основні напрями оптимізації правового
виховання в сучасній Україні

Формування естетичної культури працівників
поліції як актуальне завдання вищої школи

Актуальні проблеми національно-патріотичного
виховання студентської молоді

Сучасні педагогічні технології
екологічної освіти та виховання майбутніх
офіцерів Національної гвардії України

Випуск 6

2016

Національна академія педагогічних наук України
Український науково-дослідний інститут естетичної освіти
Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Науково-педагогічний вісник

Випуск 6

Херсон
Видавець Грінь Д.С.
2016

УДК 37.013

ББК 74.58

T- 33

*Засновник — Український науково-дослідний інститут естетичної освіти.
Свідоцтво про державну реєстрацію серії ХС № 674/325 Р від 27.06.2014 р.,
видане реєстраційною службою Головного управління юстиції у Херсонській області.*

*Рекомендовано до видання Вченою радою Українського науково-дослідного
інституту естетичної освіти (протокол № 9 від 14 грудня 2016р.)*

*Науково-педагогічний вісник «Теорія і методика виховання»
zareєстровано в наукометричній базі та включено до Російського індексу наукового цитування
Ліцензійна угода № 482-07/2015 від 21 липня 2015 р.*

Редакційна колегія:

Головний редактор —

Бутенко Володимир Григорович,

член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України,
доктор педагогічних наук, професор

Галімов А.В., доктор педагогічних наук, професор
Дергач М.А., доктор педагогічних наук, професор
Кузьменко В.В., доктор педагогічних наук, професор
Мельничук С.Г., доктор педагогічних наук, професор
Михайличенко О.В., доктор педагогічних наук, професор
Попова О.В., доктор педагогічних наук, професор
Радул О.С., доктор педагогічних наук, професор
Рибалко Л.С., доктор педагогічних наук, професор
Романишина Л.С., доктор педагогічних наук, професор
Титаренко В.П., доктор педагогічних наук, професор
Ткачова Н.О., доктор педагогічних наук, професор
Троцько А.В., член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор
Штефан Л.А., доктор педагогічних наук, професор

T- 33 Теорія і методика виховання: науково-педагогічний вісник. Вип 6. — Херсон: Видавець Грінь Д.С., 2016. — 52 с.

ISBN 978-966-930-154-3

У науково-педагогічному віснику «Теорія і методика виховання» висвітлюються теоретико-методологічні та методичні проблеми виховання особистості в системі освіти, аналізуються особливості організації виховної роботи з учнівською та студентською молоддю. Зміст статей відображає досвід освітньо-виховної діяльності працівників шкільних та позашкільних навчальних закладів, викладачів вищої школи. У наукових статтях актуалізовано увагу на питаннях розвитку гуманітарної сфери та удосконалення освітньо-виховної практики, психолого-педагогічного забезпечення виховної роботи в закладах освіти, вирішення проблемних питань соціально-гуманітарного та освітньо-виховного змісту.

Матеріали розраховано на наукових працівників у галузі теорії і методики виховання, викладачів вищої школи, учителів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів, а також широкий загал працівників освіти.

ISBN 978-966-930-154-3

ББК 74.58

© Український НДІ естетичної освіти, 2016

© Колектив авторів, 2016

ЗМІСТ

Бутенко В.Г. Формування правових цінностей майбутніх юристів	4
Бутенко В.Г. Емоційна компетентність особистості як психолого-педагогічна категорія	6
Вайда Т. С. Розвиток логічного мислення працівників поліції у процесі професійної підготовки	9
Виноградова Т.І., Великий В.М. Патріотичне виховання студентів як багатокомпонентний процес	13
Галета Я.В. Проблема соціального здоров'я людини в умовах оновлення інформаційної культури суспільства	17
Жильцов О. Л. Основні напрями оптимізації правового виховання в сучасній Україні	19
Камінська О.А. Український національний характер та особливості його формування	21
Мирошникова М.С. Формування естетичної культури працівників поліції як актуальне завдання вищої школи	23
Мосейчук Ю. Ю. Значення культури здоров'я у реалізації професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури	27
Пятько Л.М. Актуальні проблеми національно-патріотичного виховання студентської молоді	31
Романишина Л. М., Островська Н. Д. Передумови впровадження принципу автономізації в підготовку майбутніх фахівців	35
Романишина О. Я. Інформаційна культура студентів технічного коледжу як складова їх професійної компетентності	37
Томашевський В.В. До питання змісту та методів діагностики сформованості естетичної культури майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах	41
Яковлев В. Г., Зуб О. В. Сучасні педагогічні технології екологічної освіти та виховання майбутніх офіцерів Національної гвардії України	45
Бутенко О.В. До проблеми запобігання повторному вчиненню кримінальних правопорушень особами, засудженими з іспитивим строком	48

завдань, що стосуються навчальної діяльності. За умови повної автономії викладач практично не втручається в навчання студента [16;17]. Ці науковці називають автономією діяльність, що передбачає співпрацю між викладачем і студентом [18]. П. Бенсон запропонував вважати автономією комплексним поняттям на основі таких чинників: ситуації, в яких студенти можуть навчатися самостійно; прояв природних якостей; вияв відповідальності особистості; право студентів самостійно обирати методи навчання [16], тобто, педагогізація, активізація, співробітництво і взаємодопомога.

Педагогізація діяльності кожного студента передбачає перенесення акценту з викладання на навчання, а з іншого, професіоналізація цього процесу. Активізація студента в процесі навчання-наслідок організації засвоєння знань, умінь і навичок на основі їх численного повторення і застосування у різних ситуаціях, тренування і заохочення творчої діяльності, стимулювання індивідуальної дослідницької діяльності кожного студента. Співробітництво і взаємодопомога в навчанні співвідноситься з основним стрижнем сучасної парадигми освітнього процесу – ідеєю співробітництва на субет – суб'єктній основі.

Висновки. Проведені дослідження показали, що використання перерахованих принципів сприяє підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців у цілому. А використання принципу автономізації сприяє формуванню самостійності майбутніх фахівців у прийнятті рішень, умінь відповідати за їх ефективність.

Список використаних джерел:

1. Загвязинский В. И. Методология и методы психолого-педагогического исследования / В. И. Загвязинский, Р. А. Атаханов. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 208 с.
2. Категорії філософії. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://estetica.etica.in.ua/kategoriyi-filosofiy/> – Загол. з екрану. – Мова укр.
3. Копылов Г. Г. Методология и методологизация в контексте времени / Геннадий Герценович Копылов // Кентавр. – 1992. – Вып.5. – №1. – С.6-11.
4. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. 2 ге вид. / Василь Григорович Кремень. – К.: Т-во «Знання» України, 2011. – 520 с., с. 335
5. Кушнір В. А. Системний аналіз педагогічного процесу: методологічний аспект / Василь Андрійович Кушнір. – Кіровоград: Вид. центр КДПУ, 2001. – 348 с.
6. Литвиненко Я. В. Особистісно орієнтоване навчання як ресурс здоров'язбереження / Ярослав Володимирович Литвиненко – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://teacher.ed-sp.net/index.php?option=com_content&view=article&id=72%3A-q&&Itemid=25 – Заголовок з екрану. – Мова укр.
7. Новиков А., Новиков Д. Методология / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М.: СИНТЕГ, 2007. – 668 с.
8. Олло В. П. Практичні підходи до формування професійної компетентності слухачів системи професійно-технічної освіти закладів виконання покарання на основі використання педагогічних технологій / Василь Петрович Олло // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород: Говерла, 2014. – Вип.31. – С.117-120.
9. Путеводитель по основным понятиям и схемам методологии Организации, Руководства и Управления: хрестоматия по работам Г. П. Щедровицкого / Сост. А. П. Зинченко. – М.: Дело, 2004. – 208 с.
10. Романишина О. Я. Філософські і методологічні засади формування професійної ідентичності майбутніх учителів / Оксана Ярославівна Романишина // Наукові записки Чернівецького університету. Серія: Педагогіка і психологія. – 2015. – Вип.767. – С.169-175
11. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / Світлана Олександрівна Сисоева. – К.: Міленіум, 2006. – 344 с., с. 29
12. Степин В. С. Генезис социально-гуманитарных наук (философский и методологический аспекты) / Вячеслав Семенович Степин // Вопросы философии. – 2004. – № 3. – С.37-43
13. Философия: учеб. пособ. для высших учеб. завед. 8-е изд. / отв. ред. докт. филос. наук, проф. В. П. Кохановский. – Ростов н/Д: «Феникс», 2004. – 576 с.с. 66
14. Фурман А. В. Ідея професійного методологування: монографія / Анатолій Васильович Фурман. – Ялта-Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 205 с., с. 70
15. Юдин Э. Г. Методология науки. Системность. Деятельность / Эрик Григорьевич Юдин. – М.: Эдиториал УРСС, 1997. – 445 с.
16. Benson P. Autonomy and independence in language learning, Pearson Education / P. Benson, P. Voller. – Cambridge: Cambridge University Press, 1997. – 153 p.
17. Dickinson L. Self-instruction in language learning / L. Dickinson. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 180 p.
18. Chantal A. Enabling autonomy through independent learning at higher stages / A. Chantal, S. Graham // The Fifth National Institution-Wide Language Programmes Conference: Proceedings of the 5th IWLP Conference in Nottingham Trent University. – Nottingham: Nottingham University Press, 1995. – P.49-60, с. 49-60.

УДК 371(075/8)

Романишина О. Я.

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ ЯК СКЛАДОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розглянуто питання формування інформаційної культури як складової професійної компетентності студентів технічного коледжу. Під професійною компетентністю студента технічного коледжу розуміють інтегральну характеристику готовності до професійної діяльності, яка враховує знання, вміння, навички і практичний досвід майбутнього фахівця. Визначено загальні вимоги до професійної компетентності випускників технічного коледжу. Серед складових професійної компетентності виділяють інформаційну культуру фахівця. Це пов'язують із інформатизацією освітнього середовища. Інформаційну культуру розглянуто як інтегральне формування, що характеризує якість інформаційної діяльності фахівця. **Ключові слова:** студенти технічного коледжу, компетентність, професійна компетентність, інформаційна культура, інформатизація середовища, вимоги до професійної компетентності.

Романишина О.Я. Информационная культура студентов технического колледжа как составляющая их профессиональной компетентности. В статье рассмотрены вопросы формирования информационной культуры как составляющей профессиональной компетентности студентов технического колледжа. Под профессиональной компетентностью студента технического колледжа понимают интегральную характеристику готовности к профессиональной деятельности, которая учитывает знания, умения, навыки и практический опыт будущего специалиста. Определены общие требования к профессиональной компетентности выпускников технического колледжа. Среди составляющих профессиональной компетентности выделяют информационную культуру специалиста. Это связывают с информатизацией образовательной среды. Информационную культуру рассмотрено как интегральное формирование, которая характеризует качество информационной деятельности специалиста. **Ключевые слова:** студенты технического колледжа, компетентность, профессиональная компетентность, информационная культура, информатизация среды, требования к профессиональной компетентности.

Romanyshyna O. Informational student's culture as a component of their professional competence. The article is devoted to the issue of the informational culture formation as part of the professional competence of the technical college students. Under the professional competence of the technical college student the integral characteristic of readiness for professional activities, taking into account the knowledge, abilities, skills and professional experience of the future specialist is understood. The general requirements for the professional competence of technical college graduates have been defined: the conformity with the professional training of Ukrainian technical education standards; the ability for creative activity; the development of professionalism; thorough practical skills and the ability to their improvement, etc. The informational culture of specialist has been defined among the components of professional competence. It is associated with informatization of the educational environment. The informational culture is considered as an integral formation characterizing the quality of the specialist's informational activity. Its structure comprises the following elements: the skills of smart engineering and applied challenges setting, arising in the production process, as well as their solving with the help of computer equipment: the skills of formalized descriptions, the knowledge of mathematic modeling methods and the ability to construct informational-mathematical models of the assigned tasks; the knowledge of algorithmic structures and the ability to apply this knowledge to construct algorithms for production problems solving in accordance with their mathematic models; the understanding of the structure and functioning of the computer equipment and the ability to select the software packages for the appropriate classes tasks solving in accordance with their informational-mathematic models; the skills of competent usage of the main types of modern informational systems to meet the production challenges and understanding of principles behind the functioning of these systems; the ability to interpret the engineering and applied challenges solving results correctly, with the help of computer equipment and apply them in decision making. **Keywords:** technical college students, competence, professional competence, informational culture, informatization of the educational environment, the requirements for professional competence.

Постанова проблеми. Питання про підвищення якості підготовки фахівців технічного профілю все частіше піднімається в наукових колах. Зараз на часі розгляд професійної компетентності майбутніх фахівців різного профілю. Це стосується і випускників технічних коледжів. Питання формування професійної компетентності детально розглянуте в працях українських і закордонних учених: В. Андрущенко, В. Баркасі, Н. Бібік, В. Лугового, Н. Нагорної, Л. Романишиної, А. Хуторського та ін. Детально розглядалися питання про різні види професійної компетентності: комунікативна (О. Волченко, І. Гез), соціокультурна (І. Закір'янова, Д. Іщенко та ін.).

Професійна компетентність розглядається на основі компетентнісного підходу. За баченням М. Степка [2], компетентнісний підхід відповідає стандартам освіти, цим і пояснюється його поширення в навчальному процесі. Нині все більше уваги приділяється автономному підходу, який можливо запровадити після впровадження компетентнісного підходу. Для впровадження цих підходів потрібно володіти великим обсягом інформації.

Тому **метою статті** ми обрали вивчення інформаційної культури студентів технічного коледжу як складової професійної компетентності.

Аналіз основного змісту статті. На основі компетентнісного підходу розглядають основні поняття «компетентність», «професійна компетентність». Незважаючи на їх подібність, вони володіють різне змістовим наповненням. Хоча деякі дослідники визнають їх як взаємозамінні (Г. Селевко [11, с. 138–143]), а інші (І. Зимня [7, с. 20–26], Г. Марченко [8]) стверджують про відмінності між цими поняттями.

Саме компетентність сприяє розвитку самостійності майбутнього фахівця. В Енциклопедії освіти за редакцією В. Кременя компетентність розглядається як «набуття мо-

лодою людиною знань не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища» [4, с. 408]. У процесі освітньої діяльності студентів технічного коледжу формується професійна компетентність, яка передбачає ґрунтовні фахові знання та сформованість умінь і навичок, розвиток особистісних якостей, які стосуються компетентності.

Ми погоджуємося з визначенням компетентності, поданої М. Чошановим [13], який вважає, що компетентна людина повинна не тільки розуміти сутність проблеми, але й уміти практично її вирішувати. Таким чином, компетентний фахівець повинен застосувати найбільш ефективний метод вирішення проблеми, серед яких ми виділяємо інноваційні методи і педагогічні технології. Значна увага приділяється діловим і рольовим іграм, тренінгам, дебатам і бесідам. Серед технологій використовується особистісно орієнтована.

Це означає, що дослідження поняття «компетентність» це універсальне поняття як системне та визначальне поняття з специфічною структурою, власною функцією. Особистість повинна оволодіти високим рівнем професійної компетентності.

Ми приймаємо визначення В. Ягупова [14, с. 3–8] щодо трактування професійної компетентності: складне інтегральне інтелектуальне, професійне і особистісне утворення, яке формується «у процесі професійної підготовки у навчальних закладах [14, с. 6].

Як стверджують науковці Л. Сохань, І. Єрмакова, Г. Несен [6], кожен вид професійної діяльності (виробнича, навчальна, культурна, політична, соціальна, правохоронна та ін.) вимагає від людини певних компетентностей, які інтегруються у процес становлення життєвої компетентності, і виступають як результат розвитку та

саморозвитку особистості. В основу компетентнісного підходу покладено чітко обґрунтовані ключові професійні компетентності особистості.

Серед складових професійної компетентності ми виділяємо інформаційну культуру, яку розглядаємо як інтегральне формування, що характеризує якість інформаційної діяльності фахівця. До її структури входять такі елементи: навички грамотної постановки інженерних, прикладних задач, що виникають в процесі виробництва, їх вирішення за допомогою комп'ютерної техніки; навички формалізованого опису, знання методів математичного моделювання і вміння будувати інформаційно-математичні моделі поставлених завдань; знання алгоритмічних структур і вміння застосовувати ці знання для побудови алгоритмів розв'язання задач виробництва за їх математичними моделями; розуміння будови та функціонування комп'ютерної техніки та вміння підбирати пакети прикладних програм для розв'язання відповідних класів задач за їх інформаційно-математичними моделями; навички кваліфікованого використання основних типів сучасних інформаційних систем для вирішення завдань виробництва і розуміння головних принципів, що лежать в основі функціонування цих систем; вміння грамотно інтерпретувати результати розв'язування інженерних, прикладних задач за допомогою комп'ютерної техніки і застосовувати ці результати для прийняття рішень.

Інформаційна культура, за словами Ю. Брановського [3, с. 31-37] – це проникнення в суть процесів обробки інформації. Це проникнення повинно бути досить глибоким, щоб можна було швидко вирішувати на комп'ютері різні задачі, так як може вільно читати і писати грамотна людина. Учений вважає, що найважливішими складовими інформаційної культури людини є вміння вибирати і формулювати мету, ставити задачі, будувати і аналізувати інформаційні моделі за допомогою автоматизованих інформаційних систем.

Дуже важливим, з нашої точки зору, є вміння впорядкувати, систематизувати, структурувати показники і знання, розуміти сутність інформаційного моделювання, способи представлення даних і знань.

Можна виділити такі категорії інформаційної культури особистості: вміння формулювати свою потребу в інформації, здійснювати її пошук в усій сукупності інформаційних ресурсів, переробляти і створювати якісно нову інформацію, вести індивідуальні інформаційно-пошукові системи, відбирати та оцінювати інформацію, комп'ютерна грамотність, здатність до інформаційного спілкування [15].

Інформаційна культура особистості (споживача інформації) проявляється на двох рівнях – матеріальному та ідеальному, що реалізується шляхом безпосередньої роботи окремої особистості, яка індивідуально опановує інформаційний простір.

На даний час визначаються такі передумови формування інформаційної культури:

- пріоритетність педагогічних методів навчання над технічними засобами;
- зростання алгоритмічного знання і стилю мислення;

– формування в студентів професіоналізму в оволодінні засобами інформатики й обчислювальної техніки, здатності застосовувати нові інформаційні технології за профілем їх діяльності [12, с. 24-30.].

Інформаційна культура є досить складним утворенням. М. Жалдак [5], Н. Морзе [9] виділили такі основні ознаки інформаційної культури:

1. Розуміння сутності інформації та інформаційних процесів, їх ролі в пізнанні навколишньої дійсності та творчої діяльності людини, в управлінні технічними і соціальними процесами, в забезпеченні зв'язку живого із зовнішнім оточенням.

2. Розуміння проблем подання, оцінки і вимірювання інформації, її сприймання і розуміння сутності формалізації суджень, зв'язку між змістом та формою, ролі інформаційного моделювання в сучасній інформаційній технології.

3. Розуміння сутності неформалізованих, творчих компонентів мислення.

4. Уміння добирати і формулювати мету, здійснювати постановку задач, висувати гіпотези, будувати інформаційні моделі досліджуваних процесів і явищ, аналізувати їх за допомогою засобів НІТ та інтерпретувати отримані результати, систематизувати факти, осмислювати і формулювати висновки, узагальнювати спостереження, передбачати наслідки рішень, що приймаються, дій щодо їх вирішення та вміти їх оцінювати.

5. Вміння добирати послідовність операцій і дій у професійній діяльності, розробляти програму спостереження, досліду, експерименту.

6. Володіння знаряддєвими застосуваннями ЕОМ, системами опрацювання текстової, числової і графічної інформації, баз даних і знань, предметно-орієнтованими прикладними системами, системами телекомунікацій.

7. Розуміння сутності штучного інтелекту.

8. Уміння адекватно формалізувати наявні у людини знання й адекватно інтерпретувати формалізовані описи, дотримуватися належної рівноваги між формалізованою і неформалізованою складовими.

Враховуючи вищезазначені положення, ми вважаємо, що інформаційна культура студентів коледжів технічного профілю складається із системи компонентів інформаційних знань та людського фактору (рис.1.).

Структурні елементи інформаційної культури забезпечуються шляхом сформованості інформаційних: грамотності, компетентності, рефлексії, культуротворчості.

Інформаційна грамотність включає кілька напрямів: комп'ютерна, цифрова, Інтернет-грамотність, медіа-грамотність.

Інформаційна компетентність розглядається нами як інтегративне утворення особистості, яке віддзеркалює її здатність до визначення інформаційної потреби, пошуку інформації та ефективної роботи з нею у всіх її формах та представленнях: як в традиційній, друкованій формі, так і в електронній формі; здатності до роботи з комп'ютерною технікою та телекомунікаційними технологіями, здатності до їх застосування у професійній діяльності та повсякденному житті [1].

Рис.1. Структура інформаційної культури студентів коледжу

Інформаційна компетентність є сукупністю трьох компонентів: інформаційного (здатність ефективної роботи з інформацією у всіх формах її представлення); комп'ютерного або комп'ютерно-технологічного компонента (що визначає уміння та навички щодо роботи із сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням); компонент застосовності (що визначає здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій до роботи з інформацією та розв'язання різноманітних задач) [11, с. 88-91].

Нова освітня парадигма, яка зараз переважає у вищих навчальних закладах, спрямована на підвищення компетентності, що охоплює два рівні і діє на них: розвиток професійної компетентності та особистісне становлення майбутнього фахівця.

Висновки: Таким чином, підвищити якість формування професійної компетентності випускників технічного коледжу можна шляхом формування інформаційної культури.

Список використаних джерел:

1. Баловсяк Н. В. Концепція визначення структури інформаційної компетентності фахівця / Надія Василівна Баловсяк // Інформаційні технології в освіті: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Мелітополь, 2006. – С.4-5.
2. Болонський процес у фактах і документах / Упорядники: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 60 с.
3. Брановский Ю. С. Новые информационные технологии в организации мониторинга педагогических систем / Ю. С. Брановский, Е. Ю. Диканский // Пед. Информатика. – 2002. – № 2. – С.31-37.
4. Енциклопедія освіти / Голов. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Жалдак М. И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: Автореф. дис. д-ра пед. наук: спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания" / Мирослав Иванович Жалдак. – М., 1989. – 48 с.
6. Життєва компетентність особистості: наук.-метод. посіб. / Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова, Г. М. Несен. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
7. Зимняя И. А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический аспект) / Ирина Алексеевна Зимняя // Высшее образование сегодня : журнал. – 2006. – № 8. – С.20-26.
8. Марченко Г. М. Формирование профессиональной компетентности будущих офицеров тыла: дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Георгий Михайлович Марченко. – Саратов, 2001. – 144 с.
9. Морзе Н. В. Основы методичної підготовки вчителя інформатики: Навч. посіб. / Наталія Вікторівна Морзе. – К.: Курс, 2003. – 372 с.
10. Романишина О. Я. Інформаційна культура студентів – складова сучасного виховання / Оксана Ярославівна Романишина // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. пр. – Кривий Ріг.: КДПУ, 2004. – № 9. – С.88-91.
11. Селевко Г. К. Компетентности и их классификация / Герман Константинович Селевко // Народное образование. – 2004. – № 4. – С.138-143.
12. Сухина В. Ф. Информационная культура: ее сущность и проблемы формирования / Валентина Феофановна Сухина // Учебные записки Харьковского гуманитарного института: «Народная украинская академия». – 1999. – Том V. – С.24-30.
13. Чошанов М. А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения: метод. пособ. / Мурат Аширович Чошанов. – М.: Народное образование, 1996. – 160 с.
14. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / В. В. Ягупов, В. І. Свистун // Наукові записки НаУКМА: зб. наук. праць. – 2007. – Том 71. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – С.3-8.
15. Mandell S. L. Computers and information processing / Steven L. Mandell. – Saint Paul, New York, Los Angeles, San Francisco: West Publishing Company, 1987. – 589 p.